

T.C.

GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

VALİLİK BRİFİNG RAPORU

2014

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI
TARIMSAL ARAşTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TRAKYA TARIMSAL ARAşTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
EDİRNE

VALİLİK
BRİFİNG RAPORU
2014

KURULUŞUN GENEL TANIMI (Özet)

Enstitümüz 1924 yılında özel idareye bağlı fidanlık olarak kurulmuş, 1945 yılında Bakanlığa bağlanmıştır. 1949 yılında Deneme İstasyon Müdürlüğü, 25 Aralık 1969 yılında Zirai Araştırma Enstitüsü olan kuruluşumuz, 1 Mayıs 1987 tarihinden itibaren de Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü adıyla Bölge Araştırma Enstitüsü olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Enstitümüz bölgenin tarımsal özellikleri dikkate alınarak, belirlenmiş ürün veya ürün gruplarınca bölgeye yönelik araştırmalar yapmakta, özellik arz eden konularda ülke genelinde proje merkezi görevlerini yürütmektedir. Ayrıca çeltik, ayçiçeği ve aspir konularında ülke koordinatörlüğü, Mera Islahı ve Amenajman projelerinde Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli ve Yalova illerinde koordinatörlük görevi yapmaktadır. Özellikle Trakya'da ana ürün olarak ekimi yapılan çeltik, buğday, ayçiçeği ve arpa bitkilerinde ıslah ve adaptasyon çalışmaları ile bölge koşullarına uygun yüksek verimli, kaliteli çeşitler geliştirilmekte ve tohumluk üretimleri yapılmaktadır. Bu çeşitlerin gerekli yetiştirme tekniği çalışmalarını yürütmek ana ürünlerin yanında bölge için uygun diğer alternatif bitkileri(kolza, aspir, soya v.s) tespit etmek, enstitüce geliştirilen, bölgeye uyum sağlayan ve birim alandan daha fazla gelir getiren bitkilerin çitçilerce ekimini sağlayarak bölge çitçilerinin gelir düzeylerini artırmak için yoğun olarak çalışmaktadır. Ayrıca 1987 yılından itibaren bitki hastalıkları ve zararlıları yönünden kendisine verilen Marmara-Trakya Bölgesinin Tarla Bitkileri Zirai Mücadele Araştırma çalışmalarını yürütmekte, Trakya Bölgesi süne mücadelesi koordinatörlüğünü yapmaktadır.

a) Görevleri

Görev konuları: Tahıllar, endüstri bitkileri, yemeklik tane baklagiller, tıbbi-aromatik bitkiler, çayır-mera ve yem bitkileri, meyvecilik, sebzeçilik, biyolojik çeşitlilik ve genetik kaynaklar;

1.İslah ve yetiştirme tekniği ile Pazar talepleri doğrultusunda yeni çeşit, hat; verim ve kaliteyi geliştirmek, hastalık, zararlı ve olumsuz çevre koşullarına dayanıklılığı artırmak, bu görevleri yaparken biyoteknoloji gibi yeni teknik ve teknolojileri kullanarak temel ve uygulamalı araştırmalar yapmak,

2.Tarımsal mekanizasyon ve bilgi teknolojileri, hassas tarım teknikleri veya erken uyarı sistemleri ile bitki besleme ve zirai mücadelede etkinliği artırmak, hasat ve hasat sonrası ürün kayıplarını azaltacak araştırmalar yapmak,

3.İslah çalışmaları sonucunda geliştirilen çeşit ve hatları tescil ettirmek, ıslah materyalinin devamlılığını sağlamak ve geliştirdiği çeşitlerin elit ve orijinal kademede tohumluk üretimini gerçekleştirmek,

4.Ürün çeşitliliğinin artırılması için alternatif ürün araştırmaları yapmak,

5.Yağlı tohumlu bitkilerde merkez laboratuvar görevini yürütmek,

6.Görev alanında biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımın sağlanması amacıyla bitkisel genetik kaynakların toplanması, muhafazası, tanımlanması, gerekli görüldüğünde kültüre alınması ve ıslah programında kullanılması konularında çalışmalar yapmak,

7.Bitki besin maddeleri ile toprak düzenleyicilerin toprak verimlilik ve kalitesine etkilerini araştırmak ve uygun gübreleme tekniklerini geliştirmek,

8.Görevli olduğu temel ürünlerde vejetasyonu izlemek, gözlem yapmak, gelişim ve hasat dönemlerinde rekolte tahminini de içeren raporlar hazırlayarak karar vericilere, muhtemel krizleri önleyici önerilerde bulunmaktadır.

b) Teşkilat ve İldeki Yapısı

Kurumumuz, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü'ne (TAGEM) bağlı 10 Bölge Araştırma Enstitüsünden biridir. İl genelinde teşkilatlanması bulunmayıp Trakya-Marmara Bölgesinde Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Çanakkale, Balıkesir ve Bursa olmak üzere toplam yedi ile hizmet etmektedir. Enstitü kendi içinde Teknik ve İdari Koordinatörlükler olmak üzere iki kısıma ayrılmaktadır. Teknik Koordinatörlük; Tarla Bitkileri Bölümü, Bahçe Bitkileri Bölümü, Bitki Sağlığı Bölümü, Toprak ve Su Kaynakları Bölümü, Tarım Ekonomisi Bölümü, Laboratuar Bölümü, üretime ve İşletme Bölümü olmak üzere toplam yedi bölümden oluşmaktadır. Ana konuları oluşturan Tarla Bitkileri Bölümü; Serin İklim Tahılları Şubesi, Sıcak İklim Tahılları Şubesi, Endüstri Bitkileri Şubesi, ayır-Mera ve Yem Bitkileri Şubesi olmak üzere dört Őubeden oluşmaktadır. İdari Koordinatörlük; Döner Sermaye Saymanlığı, İç Kontrol, Kalite Yönetim, Sivil Savunma, Mali İşler, İnsan Kaynakları, Destek Hizmetleri, Bakım Onarım Hizmetleri, Eğitim Yayım Birimleri olmak üzere toplam dokuz birimden oluşmaktadır.

c) Kadro ve Personel Durumu

Enstitümüzde 8 Doktoralı Ziraat Mühendisi, 12 Ziraat Yüksek Mühendisi, 1 Gıda Yüksek Mühendisi, 3 Ziraat Mühendisi, 1 Bilgisayar Mühendisi olmak üzere toplam 25 Mühendis, 8 Tekniker, 4 Teknisyen, 2 Memur, 14 Daimi İşçi, 14 Geçici İşçi olmak üzere toplam 67 personel bulunmaktadır. Ayrıca Döner Sermayeden iş yoğunluğuna göre 25-30 arası hizmet alımı ile işçi çalıştırılmaktadır. Teknik elemanların Őubelere göre dağılımı aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

ŐUBELER	MÜHENDİS	TEKNİKER / TEKNİSYEN LABORANT
TARLA BİTKİLERİ BÖLÜMÜ		
Serin İklim Tahılları Şubesi	3	1
Sıcak İklim Tahılları Şubesi	3	2
Endüstri Bitkileri Şubesi	5	2
Çayır Mera Yem Bitkileri	1	1
BAHÇE BİTKİLERİ BÖLÜMÜ	2	-
TOPRAK ve SU KAYNAKLARI BL.	2	-
BİTKİ SAğLIğI BÖLÜMÜ	4	1
TARIM EKONOMİSİ BÖLÜMÜ	1	-
LABORATUAR BÖLÜMÜ	2	2
ÜRETİM VE İŞLETME	2	3
TOPLAM	25	12

d) Bina, Lojman, Diğer Sosyal ve Yardımcı Tesis Durumu

2014 yılı itibariyle Enstitü toplam arazi varlığı 3363,1 dekadır. TOKİ ve Sağlık Bakanlığı hastane inşaatı v.s. gibi diğer kurumlara devir yoluyla geçen araziler çıkartıldıktan sonra 2014 yılı içerisinde mevcut arazi varlığı; ada, pafta, parsel numaraları ve tapu alanları yeniden belirlenmiştir. Enstitü 2006 yılında 3532,2 dekar Edirne Merkezde, 337,6 dekar Karaağaç bölgesinde olmak üzere toplam 3869,8 dekar arazi varlığına sahip iken bu alan 2014 yılı itibariyle 352 da TOKİ'ye, 59 da T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığına 95,7 da Trakya Üniversitesi Rektörlüğüne devredilerek 3363,1 da a düşmüştür. 2014 yılı itibariyle Enstitünün toplam arazi varlığının 3025,5 dekarı merkez arazisi, 337,6 dekarı Karaağaç mevki arazisidir. Kurumumuzda ayrıca 11 adet lojman, 17 adet depo-ambar ve hizmet binası bulunmaktadır.

e) Araç-Makine Parkı ve Teçhizat Durumu

Enstitüye ait 6 adet binek otomobil ve pikap, 11 adet traktör, 3 adet biçerdöver, 4 adet parsel biçerdöveri (küçük), 2 tohumluk selektörü ve çeşitli traktör ekipmanları bulunmaktadır.

1- 2014 YILINDA YÜRÜTÜLEN BAŞLICA ÇALIŞMALAR

A) TARLA BİTKİLERİ BÖLÜMÜ ÇALIŞMALARI

1) Sıcak İklim Tahılları (Çeltik) Şubesi çalışmaları:

1.1 Yürütülen Projeler

1- Trakya-Marmara Bölgesi Çeltik Islahı Araştırmaları: Islah Projesi kapsamında 45 çeşit tescil edilmiştir. 2013 yılında 8 yeni çeşit tescil edilmiştir. Osmancık-97 isimli çeşidimiz bugün Türkiye çeltik üretiminin %75'inden fazlasını karşılamaktadır. Bu çeşit Bulgaristan'da da tescil edilmiş ve üretimi yapılmaktadır. Ayrıca Yunanistan, Rusya ve Ukrayna'da da üretilmektedir.

2- Çeltik Yanıklık Hastalığı Islah Çalışmaları: Çalışmada Yanıklık hastalığına dayanıklılık sağlayan Pi40 geni ve diğer dayanıklılık genleri çeltik ıslah programına geleneksel yöntemler kullanılacak ve yanıklık hastalığına dayanıklı çeşitler geliştirilecektir. Çalışmada marker yardımı ile seleksiyon yöntemi kullanılarak, geri melezleme ile çeltik yanıklık hastalığına dayanıklı japonika çeltik geliştirme projesi ile Osmancık-97 ve Halilbey çeşidine gen aktarılması hedeflenmektedir. Geri melezler devam etmektedir.

3- Yabancı Ot İlaçlarına Dayanıklı Çeltik Islahı: Yurt dışından sağlanan ve mutasyon yoluyla elde edilmiş bir dayanıklılık kaynağından yararlanılarak, kırmızı çeltik kontrolünde kullanılacak, herbisite dayanıklı (İMİ çeltik) çeltik çeşitleri ıslah etmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda dayanıklı çeşit geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Çalışmalar sonucunda, bazı ümitvar çeşit adayları elde edilmiştir ve hala denemeleri devam etmektedir

4- Çeltikte Soğuk Toleransı Belirleme Çalışmaları: Enstitü gen stokunda bulunan çeltik çeşit ve hatları değişik dönemlerde soğuk stresine tabi tutularak sınıflandırmaları yapılacaktır. Çimlenme, fide, salkım oluşum dönemlerinde laboratuvar ortamında soğuk stresi şartlarında çalışılmaktadır. Seçilen çeşitler arazide erken ve geç dönemlerde ekilerek soğuk stresinin verim ve kaliteye etkileri incelenecektir.

1.2 Tohumluk Üretim Faaliyetleri

20 Farklı Çeşitten 6 ton elit ve 200 ton orijinal kademedede çeltik tohumluğu üretimi hedeflenmiştir.

1.3 Tescil edilen yeni çeşitler

Sekiz adet yeni çeltik çeşidi 2013 yılında tescil ettirilmiştir. Bunlar Küplü, Bigaincisi, Manyasyıldızı, Tosyagüneşi, Yatkın, Kale, Sürek M 711 ve Mis 2013 çeltik çeşitleridir. Bu çeşitlerden Bigaincisi iri tane özelliği, Tosyagüneşi erkenci olması, Mis 2013 aromatik tane yapısı ve erkenciliği, Sürek M 711 yüksek verim potansiyeli, Manyasyıldızı ince uzun tane, yüksek çeltik verimi ve yüksek kırksız pirinç randımanı, Küplü yüksek çeltik verimi ve uzun tane özelliği, Kale kısa bitki boyu ve yüksek pirinç randımanı özelliği, Yatkın yüksek çeltik verimi ve pirinç randımanı potansiyeli ile dikkat çekmektedirler.

Geliştirilen bu çeşitlerin tohumlarının üretimine bu yıl başlanmıştır. 2014 yılında tohumları çiftçilere verilmeye başlanmıştır.

Şekil 1: Enstitüdeki ıslah çalışmalarının yürütüldüğü çeltik deneme tarlası

2- Serin İklim Tahılları (Buğday, Arpa ve Yulaf) Şubesi Çalışmaları:

2.1 Yürütülen Projeler

- 1- Trakya-Marmara Bölgesi Buğday Islah Araştırmaları.
- 2- Trakya-Marmara Bölgesi Arpa Islah Araştırmaları.
- 3- Trakya-Marmara Bölgesi Yulaf Islah Araştırmaları.

2.2 Yürütülen Faaliyetler

1- Trakya-Marmara Bölgesi Buğday Islah Araştırmaları

Ekmeklik ve makarnalık buğday ıslah çalışmaları sonucunda ilk tescil ettirilen çeşitler 1979 yılında makarnalık buğdayda Tunca-79, Gökgöl-79 olmuştur. Ekmeklik buğdayda ise; Kırkpınar-79, Kate-A-1, Murat-1, Pehlivan, Prostor, Saroz-95, Atilla-12, Saraybosna, Gelibolu, Tekirdağ, Aldane, Selimiye Bereket ve Saban isimleri ile 14 adet çeşit tescil edilmiştir. Bu Çeşitler arasında özellikle Pehlivan, Kate-A-1, Tekirdağ, Gelibolu, Selimiye, Aldane ve Bereket sadece bölgemizde değil ülke genelinde farklı oranlarda üretimi yapılmaktadır. Bereket, Gelibolu, Kate-A-1 ve Aldane çeşitleri kurağa toleransı adaptasyonu yüksektir. Aldane ve Selimiye kahverengi pasa dayanıklı, ekmeklik kalitesi çok iyi çeşitlerdir. Ayrıca yapılan ıslah çalışmaları sonucunda geliştirilen 5 yeni ekmeklik buğday çeşidinin tescil denemeleri devam etmektedir. Enstitümüzde her yıl ortalama 400-500 ton orijinal ve elit kademe buğday tohumluğu üretilmekte ve üretilen tohumluklar, tohumluk üretici kuruluşlara ve çiftçilere verilmektedir.

Şekil 2: Buğday ve ıslah çalışmalarının yürütüldüğü deneme tarlasından genel görünüm.

2 - Trakya-Marmara Bölgesi Arpa Islah Çalışmaları

Arpa ıslah çalışmaları sonucunda bu döneme kadar Balkan-96, Slodaoran, Bolayır, Martı, Harman ve Hasat çeşitleri tescil ettirilmiştir. Bu çeşitlerden Sladoran ve Bolayır bölgede en fazla ekilişe sahip olup verim potansiyeli oldukça yüksektir. Harman çeşidi ise özellikle yaprak hastalıkları ile yatmaya dayanıklılığı ile öne çıkmakta verim potansiyeli de oldukça yüksektir. Hasat çeşidi 2014 yılında tescil edilmiş olup başak yapısı 2 sıralı ve özellikle yatmaya dayanıklıdır. Islah çalışmaları sonucunda geliştirilen 2 yeni arpa aday çeşidin tescil çalışmaları devam etmektedir. Enstitü faaliyet alanının bulunduğu Trakya Bölgesinde buğday ve arpa ekim alanının yaklaşık olarak %60'ında Enstitü çeşitlerinin tohumlukları ekilmektedir.

3 - Trakya-Marmara Bölgesi Yulaf Islah Çalışmaları

2014 yılında KAHRAMAN ve KIRKLAR adında iki adet yeni çeltik çeşidi Enstitümüz adına tescil edilmiştir. Ülkemizde tescilli yulaf çeşidi son derece düşüktür ve üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Yeşilköy1779 ile Yeşilköy-330 çeşitleri enstitümüz adına önceki yıllarda tescil edilmiştir. Melezleme, açılan materyal ve verim denemeleri devam etmekte olup ıslah programıyla yeni çeşitler geliştirilmesi üzerine çalışılmaktadır.

Şekil 2: Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından serin iklim tahılları ıslah çalışmalarının yürütüldüğü deneme tarlasından genel görünüm.

3. Ayçiçeği Şubesi Çalışmaları

Şekil 3: Enstitüdeki yürütülen ayçiçeği ıslah çalışmalarından bir görünüm.

3.1 Yağlık Ayçiçeği Islah Çalışmaları (2014-2018):

Enstitümüz ayçiçeği araştırmaları konusunda “Ülkesel Koordinatör Enstitü” olup ayçiçeğinde ülkesel proje çerçevesinde ıslah ve diğer konularda araştırmalar yürütmektedir. Ayçiçeğinde Vniimik-1646, Vniimik-8931, Türk-Ay-1, Trakya-129, Trakya-259, TARSAN-1018, Arda-2098, TR-3080, MeriçF1, TR-6149-SA, Aydın-2002, 08-TR-003, Kaan, Şems, Duna, Saray ve 11 TR 077 çeşitleri tescil edilmiştir. Özellikle 2012 Yılında tescil edilen 08-TR-003 çeşidi ülke genelinde %5 lik ekim alanına sahip olup 2015 yılından itibaren %10 a çıkacağı öngörülmektedir. 3 çeşidimiz Romanya’da ve 1 çeşidimiz Rusya’da tescil edilmiştir.

3.2 Çerezlik Ayçiçeği Islah Çalışmaları (2014-2018):

Açık döllenen ÇİĞDEM 1 çerezlik ayçiçeği çeşidi tescil edilerek, üreticilerin hizmetine sunulmuştur. Ayrıca Çerezlik ayçiçeğinde yeni çeşitler geliştirmek amacıyla özel firma ile yapılan TÜBİTAK projesi çalışmaları çerçevesinde geliştirilen Palancı-1 ve 09 TRÇ 004 çerezlik hibritleri tescil ettirilmiş ve özel firma aracılığı ile üretimine başlanmıştır.

3.3 Herbisitlere Dayanıklı Ayçiçeği Islah Çalışmaları (2014-2018):

Proje çerçevesinde IMI grubu herbisitlere ve SU grubu herbisitlere dayanıklılık ıslahı çalışmaları yapılmaktadır. IMI grubu herbisitlere dayanıklı 11 TR 015 CL hibritine üretim izni alınıp tescile başvurulmuştur.

3.4 Orobaşa Genetik Dayanıklılık Kaynaklarının Araştırılması ve Orobaşa Dayanıklı Ayçiçeği Hatlarının Islahı (2014-2018):

Mutasyon ıslahı ve Yabani kaynaklar ile melezleme sonucu orobaşa dayanıklı hatlar elde edilmeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu hatlarla test hibritleri oluşturulmakta ve yine bu hatlar gen kaynağı olarak kullanılmaktadır. Orobaşa dayanıklı 7 adet restorer hat ve 4 adet ana ebeveyn hattı tescil ettirilmiştir.

4. Diğer Yağ Bitkileri (Soya, Aspir, Keten ve Kolza) Çalışmaları

Enstitümüz Aspir araştırmaları konusunda “Ülkesel Koordinatör Enstitü” olup çeşit ıslahı konusunda araştırmalar yapmaktadır. Türkiye’de tek tescilli keten çeşidi olan SARI-85 çeşidinin tohumluğu enstitümüzde üretilerek, çiftçilere dağıtılmaktadır. Soyada İLKSOY, Aspirde LİNAS çeşitleri tescil ettirilmiş olup tohumları çiftçilere dağıtılacaktır. Ayrıca soyada 1 hat, asperde de 1 hat için üretim izni alınmış olup tescil denemeleri devam etmektedir. Kolzada ise yürütülen ıslah çalışmaları sonucunda SÜZER isimli çeşit tescil edilmiştir.

Şekil 3: Enstitüdeki yürütülen aspir ıslah çalışmalarından bir görünüm.

B) LABORATUAR BÖLÜMÜ ÇALIŞMALARI

Enstitüde ıslah programları tarafından kaliteli çeşitlerin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Buğday ve arpa ıslah programlarından gelen değişik kademelerdeki materyalin kalitesi belirlenerek, bölgede yaygın olarak ekilen buğday ve arpa çeşitlerinden daha yüksek kaliteye sahip çeşitlerin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca yağlı tohumlu bitkilerde daha yüksek yağ oranına sahip çeşitlerin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla yağ analizleri de yapılmaktadır.

Buğdayda fiziksel ve kimyasal kalite analizlerinden 1000 tane ve hektolitre ağırlığı, zeleny sedimantasyon, gecikmeli sedimantasyon, sertlik, rutubet, protein, gluten ve gluten indeksi,

Arpada 1000 tane ve hektolitre ağırlığı, sertlik, rutubet, protein ve elek analizi (irilik),

Yulafta 1000 tane ve hektolitre ağırlığı,

Çeltikte 1000 tane ağırlığı, randıman ve en-boy ölçümü,

Ayçiçeğinde 1000 tane ağırlığı, iç-kabuk oranı ve yağ analizi,

Ayrıca enstitüde üretimi yapılan ürünlerin çimlenme analizleri yapılmaktadır.

C) BİTKİ KORUMA BÖLÜMÜ ÇALIŞMALARI

Bölümde serin iklim tahıllarından buğday, arpa ve yulafta, sıcak iklim tahıllarından çeltikte ve endüstri bitkilerinden aspir ve ayçiçeğinde görülen hastalık ve zararlılar üzerine araştırma projeleri yürütmektedir. Buğdayda kahverengi pas ve septorya hastalıkları, süne mücadelesi, tarla faresi mücadelesi, çeltikte beyaz uç nematodu, yanıklık hastalığı, ayçiçeğinde mildiyö konusunda çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, hemen tüm buğday ekim alanlarda yaygın olarak görülmekte olan ve ülkemizde Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Trakya bölgesinde önemli zararlar oluşturan Avrupa Ekin sap arısı (*Cephus pygmeus* L. Hymenoptera: Cephidae;) ile ilgili 'Occurrence of European Wheat Stem Sawfly (*Cephus pygmeus* L. Hymenoptera: Cephidae) in Turkey and Determination of Reaction in Some Registered Wheat Cultivars' isimli proje devam etmektedir. Domates güvesi ile ilgili yürütülen 'Trakya Bölgesinde *Tuta absoluta* (meyrick) (Lep.: Gelechiidae) ve Doğal Düşmanlarının Tespiti ile Popülasyon Takibinin Yapılması' isimli TAGEM projesi ise sonuçlanmış olup sonuç raporu sunulmuştur.

D) ÜRETİM-İŞLETME ŞUBESİ ÇALIŞMALARI

2013 yılı için tohumluk üretim çalışmaları olarak sertifikalı kademelerde 400 ton buğday, 200 ton çeltik üretimi hedeflenmektedir. Ayrıca üretim amaçlı 100 ton ayçiçeği, enstitümüz arazisinde üretilmiştir.

E) DİĞER ÇALIŞMALAR

Enstitümüz Çayır-Mera ıslah projelerinde görevli olup, yem bitkileri ıslah ve tohumluk üretim projeleri konularında çalışmaktadır.

Bakanlığımız Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması amacıyla; 2012-2014 yılları arasında, Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsünün koordinatörlüğüyle Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleriyle birlikte “Yeni Geliştirilen Buğday ve Arpa Çeşitlerinin Demonstrasyonlarla Çiftçilere Tanıtılması” projesini Trakya’da 10 ayrı lokasyonda yürütmektedir.

2- KURULUŞUN HİZMET ALANININ İLDEKİ DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Enstitümüz ilde ve bölgede tek olma özelliğindedir, İl genelinde teşkilatlanması bulunmayıp Trakya-Marmara Bölgesinde Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Çanakkale, Balıkesir ve Bursa olmak üzere toplam yedi ile hizmet etmektedir. Ayrıca çeltik, ayçiçeği ve aspir konularında ülke koordinatörlüğü, Mera Islahı ve Amenajman projelerinde Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli ve Yalova illerinde koordinatörlük görevi yapmaktadır. Tarımsal araştırmaların yanı sıra, çeltik, buğday, ayçiçeği ve aspir üretimi yapan tohumluk şirketlerinin ve çiftçilerin orijinal ve sertifikalı tohumluk ihtiyacının büyük kısmı enstitümüz aracılığıyla karşılanmaktadır.

3- KURULUŞUN HİZMET ALANINA İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Enstitümüz Tarım AR-GE hizmet alanında çalışmalar yapmaktadır. Hizmet alanına ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri bitki bazında değerlendirilmiştir.

Enstitümüz, fidanlık olarak kurulmuş 1987 yılında ise Tarımsal Araştırma Enstitüsü olarak görevlendirilmiş ve başarılı çalışmalara imza atmıştır. Edirne Şehrinin büyümesi ile yerleşim alanları enstitümüz alanlarının sınırına kadar dayanmıştır. Son yıllarda gerek özel firmalar gerekse devlet kurumları tarafından arazi talepleri olmaktadır. Her ne kadar Toprak Koruma Kanunu 1. Sınıf tarım arazilerini korusa da bazı durumlarda arazilerimiz elden çıkmaktadır. Toplam arazisi 3700 dekar iken 2014 yılı itibariyle 3458 dekara gerilemiştir. Son olarak 350 dönüm alan TOKİ’ye konut ve hastane inşaatı için devredilmiştir. Zaman zaman özel kuruluşların bir takım arazi istekleri olmaktadır, bunun yanında Belediye ve Trakya üniversitesi yeterince arazisi olmasına rağmen, Enstitü arazimizden yer istemektedir. Enstitümüzün üzerinde bulunduğu alan son derece verimli 1. Sınıf tarım toprağıdır, bu alanın tarım dışı kullanıma açılması hem Edirne için hem de ülke için kayıp olacaktır. Araştırmalar yerinde yürütüldüğü sürece başarılı olmaktadır, deneme tarlaları elden çıkıp enstitüye uzak alanlarda deneme yürütmesi hem zahmetli hem masraflı hem de başarısız sonuçlar çıkarabilir. Bölgeye ve Ülkeye büyük katkı sağlamış bir kurumun arazileri gerek Bakanlık’ça gerekse Valilik’çe korunmalıdır.

Çeltik:

Yabancı otlar çeltikte en fazla ürün kaybına neden olan etmendir. Bu oran yetiştiricilik sistemlerine, çeltik çeşidine, yabancı ot türüne ve yoğunluğuna bağlı olarak % 30-100 arasında değişmektedir. Kullanılan çeltik yabancı ot ilaçlarının otları etkilemediği gerekçesiyle yoğun şikayetler alınmıştır. Yabancı ot türlerinde dayanıklılık olup olmadığı araştırılması gereken önemli konular arasındadır. Enstitümüzde bu konuyla ilgili İMİ grubu herbisitlere dayanıklı çeltik çeşidi geliştirme çalışmaları devam etmekte olup, yeni geliştirilen çeşitler sayesinde, özellikle yabancı (kırmızı) çeltikte ve diğer pek çok yabancı otları mücadelede başarı sağlanması hedeflenmektedir.

Çeltik yanıklık hastalığı son zamanlarda, bölgemizde bazı yıllar sorun olmaktadır. Bu nedenle çiftçilerimiz yeşil aksam ilaçlaması yapmak zorunda kalmaktadır. Buda çiftçilere ek masraf getirmekte ve çevre sorunu yaratmaktadır. Bu hastalık ile mücadelenin en etkin yöntemi dayanıklı çeşitler yetiştirmektir. Bu sorunu ekonomik şekilde halletmek için, enstitümüzde yanıklık hastalığına dayanıklı çeşit geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Ayçiçeği:

Orobanş (*Orobanche cumana* Wallr.) ülkemizde, Avrupa ve Balkan ülkelerinde, ayçiçeği veriminde %100'e varan düşüslere sebep olan bir parazit bitkidir. Bu parazit, çok sayıda ırklar oluşturup, küçük ve fazla sayıda tohumlar içerdiğinden, kolayca yayılarak ayçiçeği üretimi yapılan alanlarda hızlı epidemilere neden olmaktadır. Yabancı ayçiçeği türlerinde orobanşa dayanıklılık genleri belirlenip kültürü yapılan ayçiçeğine de aktarılmış olup, şu anda gerek ülkemizde, gerekse diğer ülkelerde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ayçiçeğinde diğer önemli bir problem de ekim öncesi yabancı ot ilaçlarıyla kontrol edilemeyen özellikle de geniş yapraklı yabancı otlardır. Ülkemizde ve dünyada da ilk defa ayçiçeğinde ruhsat alan İMİ grubu herbisitlere (İmidazolinone) dayanıklı olan ayçiçeği hibritlerine çıkış sonrası yabancı ot ilacı uygulaması ile hem orobanş (*O. cernua*), hem de ayçiçeği üretiminde çok fazla problem olan domuz pıtrağı (*Xanthium strumarium* Wallr.), Yabancı Yulaf (*Avena sterilis* L.), Sirken (*Chenopodium album* L.), Yabancı hardal (*Sinapis arvensis* L.) Horoz İbiği (*Amaranthus albus*, *A. retroflexus*), Köpek Üzümlü (*Solanum nigrum* L.) v.b. gibi yabancı otları kolaylıkla kontrol edilmektedir. Ülkemizde ayçiçeğinde Imazamox (40 g/l) etkili yabancı ot ilaçları ile ayçiçeği bitkilerinin 6-8 yapraklı olduğu dönemde 125 ml/da doz ile tek uygulamayla yeterli sonuç alınabilmektedir. Bu sistem, özellikle hem orobanş, hem de yabancı ot problemi olan bölgelerde, özellikle de geniş alanlarda üretim yapan ve çapalamayla yabancı ot kontrol için işgücünün pahalı ve temininde güçlük çekilen yörelerde daha fazla tercih edilmektedir.

Bu nedenle özellikle ayçiçeğinde orobanş problemi olan bölgelerde yeni geliştirilecek ayçiçeği hibritlerinin ya orobanşa genetik dayanıklı yada İMİ grubu herbisitlere dayanıklı hibritler olması gerekmektedir.

Ayçiçeği yetiştiriciliğinde tohum verimini ve yağ oranını düşüren en önemli sınırlayıcı faktörlerden biri de mantari hastalıklar olup, bunlardan ayçiçeği mildiyösü (*Plasmopara halstedii*) ülkemizde görülen en önemli hastalık olup, %100'lere varan kayıplara neden olmaktadır. Mildiyö hastalığı, son yıllarda gerek Trakya bölgesinde, gerekse diğer ayçiçeği ekim alanlarında iklim koşullarına da bağlı olarak, son yıllarda yoğun bir şekilde görülmeye başlamıştır. Avrupa'da ayçiçeği ekimi yapılan ülkelerin çoğunda, yıllardır tamamen genetik dayanıklı çeşitlerin ekimi yapılmasına rağmen, ülkemizde son birkaç yıldır kısmen ekilmektedir.

Mildiyö Hastalığı (fungal hastalık), genetik dayanıklı çeşit üretmek, tohum ilaçlaması(yoğun hastalık olduğu yıllarda tam etkili değil) ile çözülebilir. Ancak enstitümüzde proje kapsamında mildiyö hastalığına genetik dayanıklı hat ve çeşitler geliştirilmiştir. Bu konu enstitümüz tarafından önemsenmekte ve projeli çalışmalar yürütülmeye devam edilmektedir.

Macrophominia Hastalığı(fungal hastalık), genetik dayanıklı çeşit ve uygun sulama ile çözülebilir.

Phomopsis (fungal hastalık), genetik dayanıklı çeşit kullanma ve fazla sulamamak ile çözülebilir

Yabancı ot :

Orobanş (Parazitik yabancı ot), genetik dayanıklı çeşit kullanmak ve İMİ grubu herbisitlere dayanıklı çeşit kullanıp İMİ grubu herbisitler ile ilaçlama çözüm olabilir.

Domuz Pıtrağı, İMİ grubu herbisitlere dayanıklı çeşit kullanıp İMİ grubu herbisitler ile ilaçlamak çözüm olabilir.

Zararlılar:

Tel Kurdu, Tohum ilaçlaması sorunu çözebilir.

Bozkurt, ilaçlı kepekli yem kullanılabilir.

Buğday, Arpa ve Yulaf Tarımında Yaşanan Sorunlar:

Arazilerin Çok Parçalı Olması: Ülkemizin diğer bölgelerinde olduğu gibi Trakya Bölgesinin de hububat üretiminde verimi sınırlayan önemli faktörlerden biridir. Arazilerin küçük parçalı olması tarla tohum yatağının iyi hazırlanamamasına, ekimde daha fazla tohum kullanılmasına, ekim derinliğinin uygun olmamasına, hasatta dane kaybına, tarım alet ve makinelerinin daha fazla yıpranması ve fazla yakıt tüketimi sonucu maliyetin artmasına neden olmaktadır. Trakya bölgesi iklim ve toprak yapısı göz önüne alındığında arazi toplulaştırması sırasında kısmi tesviye işlemi de yapıldığı için bölge ortalama verimini %25'e kadar artırması mümkündür. Bu nedenlerle arazi toplulaştırma çalışmalarına önem ve destek verilmelidir.

Bölgeye Uygun Çeşit Seçimi: Trakya iklim ve topraklarının uygunluğu bakımından buğday ve arpada birim alandan yüksek verim alınan bir bölgedir. Bu nedenle bazı yıllar bölge koşullarına uygunluğu test edilmeyen çeşitler üretimde yer almaktadır. Bu durum beraberinde bazı sorunları getirmektedir. Yeni bir çeşidin bir bölgeye uygunluğunun belirlenmesi için en 3 yıl süre ile bölgenin farklı yerlerinde denenmesi ve bölge koşullarına uygun olup olmadığının test edilmesi gerekir. Trakya bölgesi için çeşitlerde aranan bazı özellikleri şunlardır. Çeşitlerin soğuğa dayanıklı olması bakımından kışlık veya alternatif karakterli olması, kuraklıktan kaçmak için erkenci veya orta erkenci olmalı, yatmaya dayanıklılık için sap yapısı sağlam ve bitki boyu 80-90 cm arasında olmalı, verim potansiyelini de yansıtması bakımından başak yapısı orta sıklıkta olması, ekmeklik buğdayda kök ve kök boğazı hastalıkları ile kahverengi pas ve küllemeye, arpada ise bazı yaprak hastalıkları (Arpa yaprak leke, Arpa çizgili leke gibi), sürme ve rastığa toleranslı veya dayanıklı olması, verimin değişen iklim ve toprak yapısından etkilenmemesi stabil olması ve ekmeklik kalite özelliğinin mutlaka istenen düzeylerde olmasıdır.

Buğday, Arpa Hastalıkları: Bölgemizde gözlenen hububat hastalıklarından ekonomik öneme sahip olanlar, kahverengi pas ile kök ve kök boğazı hastalıklarıdır. Ayrıca küllemede bazı yıllarda özellikle taban arazilerde, yabancı ot mücadelesi yapılamayan ve aşırı yağışlı yıllarda yer yer gözlenmektedir. Kahverengi pas ile mücadelenin zor ve yetiştiricilik maliyetini çok fazla artırması dayanıklı çeşit kullanılmasının önemini göstermektedir. Kahverengi pasa dayanıklı çeşitler Selimiye ve Aldane'dir. Kök ve kök boğazı hastalıkları ise taban arazilerde, sahil kuşağında özellikle üst üste hububat ekimi yapılan, fazla miktarda tohum ve azotlu gübre kullanılması durumunda ve yabancı ot mücadelesinin gerektiği gibi yapılmayan yerlerde görülmektedir. Bu nedenle özellikle taban arazilerde fazla tohum ve azotlu gübre kullanılmamalı, dayanıklı çeşit kullanılmalı ve yabancı ot mücadelesi uygun şekilde yapılmalıdır. Külleme ikinci derecede ekonomik öneme sahip olup, ekmeklik buğdaylara göre arpadaki zararı daha fazladır. Özellikle nisan ayının yağışlı ve nemli geçmesi bu hastalığın ortaya çıkmasına neden olur. Trakya bölgesinde zarar yapan önemli arpa hastalıkları; kök ve kök boğazı hastalıkları, külleme, rastık, arpa yaprak leke ve yaprak çizgili leke hastalıklarıdır (*Helminthosporium spp.*). Sladoran çeşidi birçok arpa hastalıklarına karşı dayanıklılık özelliği gösteren verim ve maltlık kalitesi de çok iyi olan bir çeşit konumundadır.

Hububat Zararlıları: Bölgemizde yaygın olarak görülen hububat zararlıları Süne ve Zabrus ile son yıllarda artış gösteren Buğday Sineği, Tahıl Yaprak Böceği ve Köpüklü Ağustos böcekleridir. Hububat zararlıları ile mücadelesinde kimyasal yöntemlerin yanında ekim nöbetine önem verilmeli üst üste hububat ekiminden kaçınılmalıdır.

Yetiştirme Tekniği: Trakya Bölgesinde çiftçilerimizin çeşitlerden istenilen verimi alamama nedenlerinin başında yetiştirme tekniği konusunda bilgi eksikliği veya bazı nedenlerden dolayı yetiştirme dönemi süresince bazı uygulama hataları yapılmasıdır. Münavebeye önem verilmeli üst üste tahıl (buğday-arpa) ekimi yapılmamalıdır. Üst üste ekimde topraktan tek yönlü yararlanıldığı için verim ve kalitede azalma olduğu gibi hastalık ve zararlıların oranında da artışlar olmaktadır. Bölgemiz için uygun münavebe yöntemi Buğday x Ayçiçeği veya buğday ile başka bir ürün münavebede yer alabilir. Tarla hazırlığı ve

ekim zamanında yapılmalıdır. Trakya bölgesi için uygun ekim tarihi 15 Ekim-15 Kasım tarihleri arasındır.

Soğuk ve Kuraklık Zararı: Trakya Bölgesi iklim özellikleri itibari ile kışlık ve alternatif karakterlere sahip buğday ve arpa çeşitlerinin üretiminin yapıldığı bir bölgedir.

Çevre Kirliliği: Trakya Bölgesi iklim ve toprak özellikleri göz önüne alındığında sadece buğday ve arpa tarımı için değil birçok tarım ürünü için ülkemizin en önemli ve en uygun bölgesidir. Trakya bölgesinde özellikle sanayileşme sonucu birinci sınıf tarım arazileri geri dönüşümsüz olarak yok edilmektedir. Dünyada geliştirilmiş hiçbir teknoloji ile bu toprakları yeniden elde etmek, kaybedilen bu toprakların değerini hiçbir şekilde karşılamak mümkün değildir. Yeryüzü üzerinde hayatın devamı ancak doğal çevrenin korunması ile mümkün olacaktır ve şu anda üzerinde yaşadığımız toprakların sadece bizlere ait olmadığı hiçbir zaman unutulmamalıdır. İnsan yaşamı ile birlikte diğer bütün canlıların yaşamını devam ettirmesi toprak ve su kaynaklarının korunması ile mümkün olacaktır.

4-KURULUŞUN HİZMET ALANININ İLDEKİ DURUMUNA İLİŞKİN İSTATİSTİKİ BİLGİLER

Çeltik

Türkiye’de toplam çeltik üretim alanı 120 bin hektar, üretim miktarı 880 bin ton ve verimi 735 kg/da’dır. Üretim alanı ve miktarı bakımından dünya rakamlarının gerisinde kalsa da verim bakımından çeltik üreticisi 115 ülke arasında dördüncü sırada yer almaktadır. Bunun başlıca nedeni enstitümüzde geliştirilen verimli çeşitler ve bu çeşitlerin kaliteli tohumluklarıdır. Bunun yanında lazerli tesviye aletleri, traktörler, çiftçi kabiliyetleri, gübreleme, gelişmiş harman makineleri de verim artışına etken teşkil etmiştir. Edirne ilinde 48 bin ha alan çeltik ekilmekte olup, 370 bin ton çeltik üretilmekte ve verim 750 kg / da olmaktadır. Edirne ili ülkemizdeki toplam çeltik ekim alanının %40,6 ve üretimin ise %41,5’ne sahiptir. Ekilen çeşitler, Osmancık-97, Gala, Edirne, Halilbey, Kızıltan, Gönen, Durağan ve diğerleridir.

Ayçiçeği

Edirne ili ayçiçeği ekilişi 100 bin hektar, üretim miktarı 150 bin ton ve verim 150 kg/da’dır. Ekilen çeşitler, P 64 G 46, P 64 LL 05, Bosfora, Sanay, Dkf 2525, Colombi, LG 5580, LG 5400 (Trakya Birlik adına satılıyor), Tunca, LG 5542, Duet, Oliva, Maxtor, Reyna, 08 TR 003.

Buğday

Edirne’de 130 bin hektar alanda buğday üretimi yapılmakta, 600 bin ton üretim gerçekleştirilmektedir. Edirne ili 450 kg / da verim ile Türkiye ortalamasının çok üzerinde yer almaktadır.

Arpa

Edirne'de 6 bin hektar alanda arpa üretimi yapılmakta, 25 bin ton üretim gerçekleştirilmektedir. Edirne ilinde 400 kg / da arpa verimi alınmaktadır.

Yulaf

Edirne'de 10 hektar alanda yulaf üretimi yapılmakta, 40 ton üretim gerçekleştirilmektedir. Edirne ilinde 400 kg / da yulaf verimi alınmaktadır.

Kolza

Edirne'de 2 bin hektar alanda kolza üretimi yapılmakta, 7 bin ton üretim gerçekleştirilmektedir. Edirne ilinde 330 kg / da kolza verimi alınmaktadır.

Aspir

Edirne'de 20 hektar alanda aspir üretimi yapılmakta, 40 ton üretim gerçekleştirilmektedir. Edirne ilinde 200 kg / da aspir verimi alınmaktadır.

6- EKLER

a) Araç Durumu Tablosu

	Binek Oto- Pikap	Traktör	Biçerdöver	Parsel Biçerdöveri (Küçük)	Toplam Araç
Araç Sayısı	6	11	3	4	24

b) Teknik Personel Durumu Tablosu

	Ziraat Mühendisi			Diğer Mühendis	Teknisyen	Tekniker	Laborant	Toplam	
	Doktora	Yüksek Mühendis							
		Ziraat	Gıda						
Personel Sayısı	8	12	1	3	1	4	8	0	37

c) Toplam Personel Durumu Tablosu

	Memur		İşçi		Toplam
	657 / 4(a)	657 / 4(b)	Daimi İşçi	Geçici (6 Ay)	
Personel Sayısı	37	-	14	14	65

Not: Ayrıca döner sermayeden iş yoğunluğuna göre 25-30 arası hizmet alımı ile işçi çalıştırılmaktadır.